

Prefață

Bine ați venit în Cork - al doilea oraș ca mărime și cel mai mare județ din Irlanda. Acest capitol constituie o scurtă prezentare generală a orașului Cork - istoria, cultura, obiceiurile locului și cel mai important - vremea!

Irlanda este o insulă de mică marime, situată în extremitatea nord-vestică a Europei, măsurând doar 486 km în lungime și 275 km în lățime. Insula Irlanda este împărțită în patru provincii: Ulster, Connaught, Leinster și Munster, care sunt la rândul lor împărțite în treizeci și două de județe. 26 dintre aceste județe formează Republica Irlanda. Celelalte 6 județe fac parte din provincia Ulster și constituie teritoriul Irlandei de Nord, care este parte din Regatul Unit al Marii Britanii.

Numărul de locuitori în Republica Irlanda este foarte mic. În anul 2002 populația totală număra 3.9 milioane de locuitori, dintre care peste 1 milion locuiesc în Dublin. Orașul Cork este al doilea oraș ca mărime în Republică, cu o populație de 123.000 de locuitori (județul Cork are încă 325.000 de locuitori).

O scurtă incursiune în istoria Irlandei

Ceea ce se știe despre ce numim astăzi insula Irlanda este că era legată de Britania printr-o limbă de pământ în perioada ultimei Ere Glaciale. Odată cu topirea ghețarilor și creșterea nivelului mării, această legătură terestră a dispărut treptat iar la anul 6000 î.Ch., Irlanda era deja separată de Britania. De atunci, dezvoltarea Irlandei a trecut prin câteva etape ce au corespuns poposirii pe aceste meleaguri a câtorva triburi distincte precum Celții, Vikingii și Anglo-Normanzii. Secvența de jos prezintă câteva dintre etapele principale ale istoriei Irlandei:

După 2000	Dezvoltarea economică marchează începutul erei de imigrație.
1998	Odată cu acordul Good Friday ia ființă Adunarea de la Stormont - Irlanda de Nord este gestionată de autorități formate din membri locali aleși.
1973	Irlanda devine membră a Comunității Economice Europene (astăzi Uniunea Europeană, UE).
1937	Noua Constituție irlandeză declară Irlanda stat independent, cunoscut sub numele de Eire.
1921	Războiul de Independență este urmat de semnarea Tratatului Anglo-Irlandez care presupune Parlamente diferite, unul pentru Irlanda de Nord și altul pentru celelalte 26 de județe. Divergențele apărute în legătură cu divizarea Irlandei în acest mod duc la declanșarea Războiului Civil în 1922/3.
Sec. XIX	Situație tensionată în Irlanda cu privire la Home Rule (Regimul de Autonomie, un parlament irlandez) și la reforma funciară.
1845-49	Lipsa recoltei de cartofi duce la foamete. 1.4 milioane de oameni mor de inaniție și încă 1.4 milioane de oameni pleacă spre America sau spre alte meleaguri - această tradiție de emigrare a continuat până în trecutul recent.
1801	Parlamentul irlandez este dizolvat deoarece Irlanda devine parte a Marii Britanii.
Sec. XVIII	Revoluția industrială aduce cu sine prosperitate pentru Belfast, ceea ce consolidează legăturile economice cu Marea Britanie.
Sec. XVII	O mare parte din teritoriu este confiscat de la irlandezii autohtoni și dat în posesie noilor coloniști. Legile Penale (Penal Laws) încearcă să reprime și mai mult catolicismul.
Sec. XVI	Henry al VIII-lea și Elizabeth I consolidează controlul Angliei asupra Irlandei și încearcă să reprime catolicismul.
Sec. XV	Influența engleză este treptat redusă la o arie restransă în jurul Dublinului, cunoscută sub numele de "Zona Palidă" ("The Pale").
Sec. XIII-XIV	Colonizarea parțială a Irlandei de către englezi - dezvoltarea sistemului legal și parlamentar conform modelului englez.
1169	Începutul invaziei Anglo-Normande - la anul 1250, 75% din teritoriul Irlandei era controlat de către Anglo-Normanzi.
Sec. IX-X	Sosirea Vikingilor din Scandinavia.
432 D.Ch.	Sosirea Sfântului Patrick în Irlanda este considerată începutul erei Creștinismului.
500 î.Ch	Sosirea Celților în Irlanda, din Europa Centrală - limba lor este la originea limbii irlandeze vorbite astăzi.
3000 î.Ch	La sfârșitul Epocii de Piatră (Neolitic), cultivatori ajung în Irlanda. Monumentele lor tumbale de piatră pot fi văzute și astăzi pe întreg teritoriul țării.
6000 î.Ch	La mijlocul Epocii de Piatră (Mezolitic), apar primii locuitori în Irlanda.

Istoria orașului Cork

Numele de Cork provine de la cuvântul irlandez "corcaigh", ce înseamnă "loc mlăștinos", și se referă la numeroasele mlăștini care au dispărut odată cu extinderea orașului. Acesta ar fi luat ființă pe la începutul secolului VII când, conform legendei, Sfântul Finbarr a întemeiat o mănăstire - probabil pe locul actualei Catedrale Sf. Fin Barre. Acest mic așezământ s-a dezvoltat într-un oraș în urma invaziilor Vikingilor ce a început în secolul XIX.

Vikingii s-au integrat treptat în sânul populației celtice baștinașe și, în acest fel, dezvoltarea orașului a fost structurată și de influențe din exterior. Următoarea influență majoră au fost Anglo-Normanzii, care au pus stăpânire pe Cork în 1177. Sub ocupația Anglo-Normandă, Cork-ului i se acordă prima sa cartă regală, conferindu-i statut de municipalitate. Cea de a 800-a aniversare a cartei a fost sărbătorită în Cork în anul 1985.

Pe parcursul secolului XII, Cork-ul a continuat să se extindă ca un port comercial. Mare parte a orașului medieval era situată pe o insulă între brațele râului Lee și avea două intrări: Poarta de Sud și Poarta de Nord. Mișcarea Galică (The Gaelic Movement) a luat naștere la sfârșitul secolului XIV și a avut ca urmare revenirea a mare parte din populație la galica irlandeză (Irish Gaelic). Cu

toate acestea, orașul Cork și alte orașe rămân loiale Angliei. La acel moment, Cork-ul intra într-o perioadă de declin economic ce a continuat până la sfârșitul secolului XVII.

Cork-ul are o istorie veche ca și oraș maritim iar portul natural adânc de care dispune înseamnă că orașul a fost întotdeauna un centru de comerț – fiind gazdă pentru corabiile Vikingilor, în vechime iar astăzi, pentru feriboate de pasageri și vase de mărfuri. În secolul XVIII, Cork-ul redobândește mare parte din prestigiul său de punct comercial datorită radei sale, începându-se comerțul cu porumb, unt, lână și carne de vită în special. Orașul Cork continuă să se extindă pe măsură ce mlăștinile sunt treptat asanate.

Lupta pentru independență la sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX a marcat o perioadă prelungită de turbulențe în întreaga țară. Aceasta a atins punctul maxim în Cork în anul 1920, atunci când primarul orașului, Tomas MacCurtain a fost ucis de către forțele Coroanei Britanice iar succesorul său, primarul Terence MacSwiney, a murit în urma unei greve a foamei într-o închisoare din Londra. Până la sfârșitul anului 1920, o mare parte din Cork, inclusiv Primăria și ceea ce reprezintă astăzi Strada Sf. Patrick au fost distruse prin incendiu de către forțele britanice.

Ca al doilea cel mai mare oraș din Irlanda, Cork-ul a continuat să se dezvolte pe tot parcursul secolului XX. Declinul ramurilor industriale tradiționale, ca cea a construcțiilor navale și de mașini a însemnat că acestea au fost treptat înlocuite de noi industrii precum cea farmaceutică, de inginerie și a tehnologiei informației.

Informații suplimentare despre istoria Cork-ului puteți găsi la adresa electronică: www.corkcity.ie

Cultura și obiceiuri de fiecare zi

Cultura irlandeză este bogată prin diversitatea ei și reflectă prezența influențelor celtice, a Vikingilor și a Normanzilor, care s-au stabilit pe rând pe teritoriul Irlandei. Limba irlandeză s-a dezvoltat din unul dintre dialectele celtice ale Epocii de Bronz în Irlanda și Marea Britanie. Limba irlandeză este și acum principala limbă vorbită în unele zone ale țării (cunoscute sub numele de Gaeltacht) și poate fi observată pe plăcuțele bilingve de pe marginea drumurilor și de asemenea poate fi auzită la radio și televiziune.

Hurling-ul și fotbalul galic (Gaelic football) sunt două dintre sporturile tradiționale în Irlanda. Ambele sporturi sunt practicate în întreaga țară și echipele județene concurează

an de an în timpul Campionatului Marii Irlandei (All Ireland). Cork-ul are faima de învingător în ambele campionate iar mândria pentru succesele obținute de echipă din Cork este resimțită de toți localnicii.

Muzica irlandeză tradițională și populară sunt parte a unei tradiții muzicale care a început acum multe generații. Instrumentele tradiționale sunt harpa, cimpoiul Uilleann, Bodhran, fluiorul și vioara. Harpa a devenit simbolul Irlandei. În prezent, muzica tradițională irlandeză este asociată mai ales cu prezența ei în pub-uri, unde este foarte des întâlnită. Dansul irlandez tradițional se bucură încă de popularitate, mai ales în rândul copiilor și a devenit faimos în întreaga lume prin intermediul turneului ansamblului de dans "Riverdance". Practicarea dansului irlandez în timpul reuniunilor ce se numesc "ceili", dă tuturor posibilitatea de a se simți bine dansând dansuri irlandeze. Pe parcursul întregului an 2005 Cork-ul va sărbători desemnarea sa ca și Capitală Culturală a Europei, fapt ce va fi marcat printr-o serie de evenimente culturale (www.cork2005.ie).

Obiceiuri de fiecare zi

Ca nou venit în Cork (și în Irlanda) ați putea găsi unele obiceiuri locale și reguli nescrise ale locului destul de diferite de cele cu care sunteți

obișnuit. Acest fapt poate duce la neînțelegeri. Mai jos vă sunt prezentate câteva sfaturi ajutoare:

- Irlandezii sunt de obicei foarte politicoși și folosesc des expresii ca "Vă rog" (please), "Mulțumesc" (thank you), "Dacă nu vă deranjează" (if you wouldn't mind), "Scuze" (sorry), etc.
- Irlandezilor nu le place să refuze printr-un "Nu" direct. În general, ei vor fi politicoși și prietenoși iar această negativitate atenuată va fi exprimată prin expresii de genul: "Mă tem că nu" (I am afraid not), "Din păcate" (Unfortunately), "Îmi pare rău" (I am sorry) sau simplu "Scuze" (Sorry).
- Irlandezii își strâng de obicei mâna în semn de salut. În timpul unei conversații este obișnuit și politicos să se privească în ochi cealaltă persoană. A evita privirea celui alt poate fi perceput ca un semn de

dezinteres în ceea ce privește conversația.

- Atunci când așteptați să fiți servit(ă), de exemplu la bancă, la oficiul poștal, într-un magazin, etc. este corect a merge la capătul rândului de persoane care așteaptă deja. De obicei coada este ușor vizibilă. În unele situații, ca de exemplu atunci când se așteaptă autobuzul, coada poate să nu fie bine definită. Dar și în acest caz, este ușor de observat dacă există persoane care așteaptă deja iar acestora trebuie să li se dea întâietate.
- Majoritatea irlandezilor trimit felicitări prietenilor și rudelor cu ocazia zilelor de naștere, a aniversărilor, de Crăciun, cu ocazia căsătoriei, cu ocazia venirii pe lume a unui copil, etc.

Pentru o bună înțelegere a oamenilor din Cork

Veți observa că irlandezii vorbesc cu diferite accente. Există o mare diversitate de accente, acestea depinzând de locul de origine al fiecărei persoane. Accentul de Cork poate fi dificil de înțeles până vă obișnuți cu el, pentru că oamenii tind să vorbească foarte repede. Rugați-i să vorbească mai lent, ei nu vor fi deranjați. Oamenii din Cork utilizează

de asemenea dialecte locale, ceea ce îi face și mai greu de înțeles. Mai jos sunt enumerate câteva expresii și cuvinte uzuale:

“Boy” adeseori adăugat la sfârșit de propoziție, ca de exemplu: "Bine, băiatule" (good on you, boy) este folosit ca formulă generală de adresare.

“C'mere” (sau c'mere to me) înseamnă propriu-zis come here (vino încoace), dar este de fapt o formulă prin care se atrage atenția pentru a fi ascultat, la fel ca "ascultă" (listen) sau chiar "hey" ("hei").

“Cop on” înseamnă "bun simț" și poate fi folosit ca substantiv sau ca verb: "cop yourself on" ar înseamnă "a da dovada de bun simț."

“Craic” pronunțat "crack" înseamnă distracție, haz, plăcere și deseori se referă la o noapte petrecută în oraș.

“Grand” înseamnă în fapt "impresionant" și este folosit de asemenea pentru "mie". În Cork sensul este de "bine, în regulă, OK". De exemplu, dacă întrebați pe cineva ce mai face, răspunsul va fi aproape invariabil "grand".

“I will, yeah!” înseamnă mot-à-mot "Bine, voi face asta", dar deseori, atunci când este rostit sarcastic înseamnă de fapt: "Nu, nici gând!"

“It is sorted” înseamnă literal "S-a făcut", dar poate de asemenea însemna "este în curs de a sau va fi făcut întocmai".

“Lad(s)” se folosește ca formulă de adresare pentru orice bărbat, dar mai ales pentru un prieten. La plural poate semnifica un grup de femei și bărbați.

“Like” este de obicei folosit pentru comparație, dar în Cork acest cuvânt poate fi plasat oriunde în propoziție, de obicei la sfârșit (de exemplu: "do you know like?" "Știi ce vreau să spun?") În acest context like nu are o semnificație concretă.

“Sorry” este în fapt "scuze/ îmi pare rău", dar de cele mai multe ori înseamnă "Îmi cer scuze" și, de asemenea, poate fi întâlnit cu sensul de "Nu" în situațiile în care ar fi prea nepoliticos de a exprima un refuz direct.

“Your man” Pentru "Your man" sensul literal este "bărbatul tau", dar în Cork este folosit cu referință la o persoană anume.

Vremea

Vremea este un subiect de discuție preferat în rândul irlandezilor. Persoane necunoscute exclamă: "Lovely day!" ("Ce zi minunată!") trecând pe lângă dumneavoastră pe stradă, sau, mult mai des, comentează referitor la ploaie. Temperaturile sunt aproximativ asemănătoare pe întregul teritoriu al țării. Cele mai reci luni sunt ianuarie și februarie, cu temperaturi medii între 4°C și 7°C iar cele mai calde luni sunt iulie și august. Extremele temperaturilor ating -3°C sau peste 26°C, însă rar. Dacă zăpadă nu prea există, ploaie este așteptată pe tot timpul anului. Cele mai ploioase luni sunt de obicei decembrie și ianuarie.

Deoarece Irlanda este situată în nord-vestul Europei, zilele sunt mai lungi pe perioada verii și mai scurte pe perioada iernii. Serile sunt lungi iar lumina ține până la orele 22.00 vara, în timp ce iarna poate fi întuneric la orele 17.00. Pentru a evita zile foarte întunecoase, ceasul este dat cu o oră în urmă toamna (de obicei în ultima zi de duminică a lunii octombrie) și cu o oră înainte în ultima zi de duminică a lunii martie.

